

Srovnání posouzení škod zvěří (NIL a ISZ)

Pro srovnání výsledků poškození škodami zvěří byly použity dvě metody. První z nich je Národní inventarizace lesů (NIL), která probíhala v letech 2001 až 2004 na území ČR.

Účelem NIL je získání údajů o skutečném stavu a vývoji lesů v ČR. Inventarizací se provádí fyzické zjišťování údajů na plochách v územích o základním rozměru 2 x 2 km, rozmístěných v pravidelné síti ve všech lesích na území ČR. Každá plocha se skládá ze dvou vzájemně nesouvisejících částí kruhového tvaru o poloměru 12,62 m, jejichž středy jsou od sebe vzdáleny 300 m. Každá inventarizační plocha se může dělit na dílčí území, které se nazývají podplochy. Na každé podploše jsou v rámci NIL zakládány dva inventarizační kruhy. 1. inventarizační kruh má poloměr 2m a slouží ke sledování obnovy lesa. 2. inventarizační kruh má poloměr 3m a slouží k měření tenkých stromků s výčetní tloušťkou 7cm – 11,9 cm. Hodnocení obnovy na podploše se týká všech jedinců na inventarizačním kruhu (poloměr 2m) od výšky 10 cm až po stromky s výčetní tloušťkou 6,9 cm s kůrou, a to v každé výškové třídě (I. třída – výška 0,10 cm až 0,5 m; II. třída – výška 0,5 m až 1,3 m; III. třída – výška 1,3 m až výčetní tloušťka 6,9 cm) obnovy samostatně. V každé výškové třídě obnovy se sleduje počet jedinců dle dřevin, dále počet stromků poškozených okusem terminálního vrcholu, vytloukáním, popř. loupáním a ohryzem spárkatou zvěří. Loupání a ohryz u stromů s výčetní tloušťkou 7cm – 11,9 cm je vztažen k inventarizačnímu kruhu o poloměru 3m, zatímco u stromů s výčetní tloušťkou 12cm a více je loupání a ohryz šetřen po celé inventarizační ploše. Škodami zvěří jsou posuzovány všechny druhy dřevin nacházející se na inventarizační ploše.

Druhou metodou je Inventarizace škod zvěří v lesních porostech ČR (ISZ), která proběhla v roce 2005 jako již třetí opakování šetření. Šetřené lokality jsou o velikosti 1,41 x 2,82 km, což je cca 4 km².

Na těchto lokalitách se vybírají jednotlivé porostní skupiny pro šetření podle dřevin a věku. Poškození zvěří se hodnotí u tzv. hlavních dřevin – tedy smrku, borovice, buku a dubu. Souběžně se hodnotí také poškození melioračních a zpevňujících dřevin, které jsou předepsány pro jednotlivé SLT v porostní skupině. V rámci jedné hlavní dřeviny se porostní skupiny dělí podle věku na 3 skupiny – nejmladší porosty ohrožené akutně okusem terminálu, porosty středního věku, ve kterých již nedochází k okusu terminálu, ale jsou ohroženy loupáním a ohryzem a porosty starší (metodika ISZ 2005). Šetřené porostní skupiny se podle tvaru rozdělí co nejdelší linií na pokud možno dvě stejné poloviny. Podle délky linie se určí počet skupin hodnocených stromů a vzdálenosti mezi nimi. Kolem středu každé skupiny stromů se v soustředných kruzích vybere nejbližších 15 stromů předepsané hlavní dřeviny, u kterých se hodnotí poškození. Kolem stejného středu se stejným způsobem hodnotí i meliorační a zpevňující dřeviny předepsané pro daný SLT.

Tabulkové porovnání:

Škody na obnově

Celkové poškození obnovy zvěří			
NIL	32,32%	ISZ	34,43%

Komentář:

Do hodnocení poškození NIL jsou mimo okusu započítány i ostatní typy poškození obnovy zvěří (např. loupání), které se na celkové výši poškození podílí 1,39%. U ISZ byl posuzován pouze okus.

poškození obnovy zvěří - jehličnaté a listnaté dřeviny					
NIL			ISZ		
	celkové	procento		celkové	procento
jehličnaté	21,97	68	jehličnaté	27,59	80,1
listnaté	10,35	32	listnaté	6,84	19,9
celkem	32,32	100	celkem	34,43	100

Komentář:

Menší procento listnatých dřevin u šetření ISZ je dáno především tím, že obnova se vybírala cíleně podle hlavních dřevin (SM,BO,BK a DB), zatímco v šetření NIL jsou zahrnuty veškeré druhy dřevin. Metodika ISZ vychází z cíleného výběru obnovy (jedná se tedy o umělou obnovu), na rozdíl od metodiky NIL, ve které je zahrnuta jak obnova umělá, tak i přirozená.

poškození jednotlivých dřevin v obnově			
NIL		ISZ	
dřevina	procento	dřevina	procento
smrk ztepilý	32,36	smrk ztepilý	41,81
buk lesní	27,39	buk lesní	35,42

Komentář:

Rozdíl je opět dán odlišnou metodikou šetření.

Škody způsobené loupáním a ohryzem

Intenzita poškození způsobené loupáním a ohryzem spárkatou zvěří			
	NIL		ISZ
	d _{1,3} od 7 do 12cm	d _{1,3} od 12 do 20cm	
	% jedinců	% jedinců	%jedinců
Kmen stromu není poškozen	69,5	66,7	73,9
Poškození do 1/8 obvodu kmene	3,7	6,1	6,7
Poškození nad 1/8 obvodu kmene	26,8	27,3	19,4
Celkem	100	100	100

Stáří poškození způsobené loupáním a ohryzem spárkatou zvěří			
	NIL		ISZ
	d _{1,3} od 7 do 12cm	d _{1,3} od 12 do 20cm	
	% jedinců	% jedinců	%jedinců
nové poškození	0,8	0,8	1,19
staré poškození	94,2	94,3	95,87
opakované poškození	5,1	4,9	2,94
Celkem	100	100	100

Intenzita poškození způsobené loupáním a ohryzem spárkatou zvěří - smrk ztepilý			
	NIL		ISZ
	d _{1,3} od 7 do 12cm	d _{1,3} od 12 do 20cm	
	% jedinců	% jedinců	%jedinců
Kmen stromu není poškozen	33,9	36,4	37,07
Poškození do 1/8 obvodu kmene	7,9	11	15,21
Poškození nad 1/8 obvodu kmene	58,2	52,6	47,72
Celkem	100	100	100

Stáří poškození způsobené loupáním a ohryzem spárkatou zvěří - smrk ztepilý			
	NIL		ISZ
	d _{1,3} od 7 do 12cm	d _{1,3} od 12 do 20cm	
	% jedinců	% jedinců	%jedinců
nové poškození	4	0,8	1,26
staré poškození	64	94,2	95,62
opakované poškození	32	5,1	3,12
Celkem	100	100	100

Komentář:

Jak je z předchozích tabulek patrné, jsou si výsledky poškození loupáním a ohryzem z obou šetření velice podobné. Je to dáno tím, že obě dvě metody vycházejí ze stejných kritérií zjišťování intenzity a stáří poškození.

Závěr:

Ačkoliv se zdají být výsledky obou šetření velice podobné, dá se všeobecně říci, že šetření škod zvěří ISZ má vzhledem ke své četnosti (v zájmovém území je 6 šetřených ploch na konkrétních lokalitách) nižší vypovídající schopnost vztáženou pouze k právě ke konkrétním lokalitám. Zatím co šetření NIL je díky své pravidelné hustotě sítě (2x2 km) možno vztáhnout i na nižší územní dělení.